

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-409-2-21>

**REGARDING THE PECULIARITIES
OF COURT CONSIDERATION OF ADMINISTRATIVE PENSION
CASES IN WARTIME CONDITIONS**

**ЩОДО ОСОБЛИВОСТЕЙ РОЗГЛЯДУ СУДАМИ
АДМІНІСТРАТИВНИХ ПЕНСІЙНИХ СПРАВ
В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ**

Osipova O. O.

*Doctor of Philosophy in Law,
Judge of the Sumy District
Administrative Court
Sumy, Ukraine*

Осіпова О. О.

*доктор філософії з права,
суддя Сумського окружного
адміністративного суду
м. Суми, Україна*

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами в першому півріччі 2023 року свідчить про те, що справи у сфері соціального захисту продовжують займати чільне місце в практиці адміністративних судів. Такі справи становлять 71 % серед всіх розглянутих адміністративних справ [1, с. 7]. Абсолютна більшість справ у цій сфері складають спори з питань обчислення, призначення, перерахунку, здійснення, надання, одержання пенсійних виплат тобто так звані «пенсійні справи». Як правило, справи цієї категорії вирішуються на користь пенсіонерів. На жаль, в судовій звітності і діловодстві адміністративних судів пенсійні справи не виділяються окремим рядком, що не дає змоги проводити своєчасний і повний аналіз практики їх розгляду. В Кодексі адміністративного судочинства України відсутнє визначення терміну «пенсійні справи», хоча вживається вираз «справи з приводу обчислення, призначення, перерахунку, здійснення, надання, одержання пенсійних виплат».

Суди переважані пенсійними спорами, що призводить до порушення строків їх розгляду і масових скарг з боку пенсіонерів – позивачів. Очевидно, що в умовах воєнного стану необхідно вжити законодавчих заходів щодо прискорення розгляду пенсійних справ в адміністративних судах. Для цього пропонується внести доповнення до КАСУ та Закону України «Про судовий збір», якими запровадити у пенсійних справах спрощені процедури складення судового рішення та апеляційного оскарження і змінити механізм сплати судового збору.

Зокрема, сьогодні велику проблему створює саме повернення судового збору особі, на користь якої ухвалено судове рішення. Зазвичай це -пенсіонер. Чинний порядок стягнення судового збору, коли пенсіонер сплачує збір під час подання позову до суду, а потім у випадку задоволення вимог пенсіонера суд присуджує стягнути збір з відповідача на користь позивача за рахунок бюджетних асигнувань, є не виправдано громіздким і призводить до того, що пенсіонер мусить звертатися до органів державної казначейської служби, його ставлять в чергу на виплату і він чекає повернення судового збору тривалий час, іноді більше року, що неприпустимо, особливо у воєнний час. З метою вирішення цієї проблеми пропонується у пенсійних справах судовий збір не платити при поданні заяви, а стягувати з відповідної сторони за результатом розгляду справи по суті.

Крім того, доречно стягувати судовий збір за складення та видачу повного судового рішення, для чого треба внести відповідне доповнення до Закону України «Про судовий збір». Це буде дисциплінувати сторони, особливо органи ПФУ, і надасть до бюджету додаткові надходження.

Для вирішення зазначених вище проблем вважаємо за необхідне запропонувати наступні зміни до Кодексу адміністративного судочинства України [2] та Закону України «Про судовий збір» [3]:

1. Доповнити ч.1 ст.4 КАСУ «Визначення термінів» пунктами:

«12-1) – скорочене судове рішення – рішення, що містить тільки вступну та резолютивну частини;

22-1) пенсійна адміністративна справа – справа, предмет розгляду якої становлять спірні відносини з приводу обчислення, призначення, перерахунку, здійснення, надання, одержання пенсійних виплат».

2. Доповнити главу 11 розділу II КАСУ параграфом 2-1 «Особливості провадження у пенсійних справах» зі статтями наступного змісту:

«Ст. 289-1. Форма адміністративного провадження у пенсійних справах

Пенсійні справи розглядаються в письмовому провадженні за правилами спрощеного позовного провадження, крім випадків, передбачених пунктами 2 і 4 ч.4 ст. 257 цього кодексу.

Ст. 289-2. Скорочене рішення у пенсійних справах

В пенсійних справах суд ухвалює скорочене судове рішення, копія якого надсилається учаснику справи в електронній формі протягом двох днів з дня його складення, а в разі відсутності електронного кабінету – рекомендованим листом з повідомленням про вручення.

Ст. 289-3. Порядок апеляційного оскарження рішення у пенсійній справі

1. За заявою сторони, поданою у строк не більше 10 днів з дня отримання скороченого судового рішення, судом складається та видається повний текст рішення протягом п'яти днів з дня отримання такої заяви. Повний текст судового рішення повинен відповідати вимогам ст.246 КАС України.

2. До заяви долучається квитанція про сплату судового збору за складення та видачу повного тексту судового рішення у розмірі, визначеному підпунктом 7 пункту 4 ч.2 ст.4 Закону України «Про судовий збір». У випадку відсутності доказу про сплату судового збору заява повертається заявнику.

Ст. 289-4. Строк апеляційного оскарження судового рішення в пенсійній справі

Судове рішення в пенсійній справі може бути оскаржене в апеляційному порядку впродовж десяти днів з моменту вручення повного тексту судового рішення.

Ст. 289 – 5. Порядок набрання чинності судовим рішенням у пенсійній справі

Рішення суду в пенсійній справі набирає законної сили, якщо жодною із сторін не подано апеляційної скарги, наступного дня після закінчення десятиденного строку подання заяви на складення та видачу повного тексту судового рішення.

У разі подання заяви на складення та видачу повного тексту рішення суду двадцятиденний строк апеляційного оскарження починається з моменту отримання учасником справи копії скороченого рішення суду.

Ст. 289-6. Порядок стягнення судового збору в пенсійних справах

Судовий збір за подання до адміністративного суду позовної заяви стягується судом зі сторони, не на користь якої ухвалене судове рішення, при вирішенні питання про розподіл судових витрат в резолютивній частині судового рішення і підлягає сплаті впродовж трьох днів з моменту набрання судовим рішенням законної сили».

3. Ч. 3 ст. 161 «Документи, що додаються до позовної заяви» доповнити словами «крім позовів у пенсійних справах».

4. Доповнити пункт 4 частини 2 ст. 4 Закону України «Про судовий збір» від 8 липня 2011 року № 3674-VI підпунктом 7 наступного змісту:

«За складення та видачу повного тексту судового рішення у пенсійних справах – у розмірі 50 відсотків ставки судового збору, що підлягала сплаті при поданні позовної заяви».

І, насамкінець, доцільно рекомендувати Державній судовій адміністрації України внести зміни до форм статистичної звітності адміністративних судів і порядку ведення в них діловодства, виокремивши відповідним рядком розгляд пенсійних справ.

Виходячи із особистої практики розгляду пенсійних справ, запропоновані доповнення вважаємо вкрай доречними, адже мова йде про пенсійні права особливо вразливої верстви населення – пенсіонерів в складних умовах воєнного стану.

Література:

1. Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами в першому півріччі 2023 року. Верховний Суд. Київ, 2023. 34 с.

2. Кодекс адміністративного судочинства України. Закон України від 6 липня 2005 року № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2747-15#n10479> (дата звернення: 21.01.2024).

3. Про судовий збір. Закон України від 8 липня 2011 року № 3674-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/3674-17#Text> (дата звернення: 21.01.2024).

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-409-2-22>

LANGUAGE PROBLEMS OF THE MEDIA SPACE IN THE CONDITIONS OF A FULL-SCALE WAR IN UKRAINE

МОВНІ ПРОБЛЕМИ МЕДІА ПРОСТОРУ В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ В УКРАЇНІ

Yalova O. V.

*Candidate of Law Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of Law Linguistics
National Academy of Internal Affairs
Kyiv, Ukraine*

Ялова О. В.

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри правничої
лінгвістики
Національна академія
внутрішніх справ
м. Київ, Україна*

Починаючи з 24 лютого 2022 року, інспірований повномасштабною війною, в українському медіапросторі почав формуватися новий феномен вітчизняних медіаресурсів під назвою «Мова Перемоги».